

RODEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna polt-vrstica 26 vin. za enkrat, 20 vin. za dva-krat; večkrat po dogovoru.

Glasiló jugoslovanske socialne demokracije.

61. šteV.

V Ljubljani, v ponedeljek, dne 3. junija 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rodečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne posiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rodečega Prapora“, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. v. 81.

Naša beseda.

«Volitve v državni zbor so končane, politične strasti so se polegale — pravijo — in treba bode pozabiti na osebne ambicije in malenkostne pred-sodke ter pričeti združeno delo za proVspéh in razvoj naroda.» Lepe besede, pri katerih se je mar-sikatero mrtvo srce vzdramilo v navdušenju ter zahrepenelo po življenju. Na nas niso napravile dotične besede seveda nobenega posebnega utisa, ker v njih ni nič novega ter ne izražajo nobene določene smeri, po kateri naj bi se ravnale narodne stranke v dosego proVspeha in razvoja slovenskega naroda. Kdor jih je prvi izustil, je vedel, da po-navlja samo lepo donečo narodno frazo, kdor se je bavil z njimi obširno, je vedel, da opravlja svoj vsakdanji posel. Mi, katerih srce hrepeni že davno po življenju, mi, ki se ne zgublamo v blódnjah narodnih predsodkov, mi izgnani iz narodnega upo-števanja, bomo prezrli i omenjene besede i namen, ki je izražen v njih, ter prešli na dnevni red z resno voljo, da v dosego tistih visokih ciljev, ki smo jih objeli v proVspéh in razvoj vsega člove-čanstva, se poprimemo zopet intenzivnega, mirnega dela, pripravljenu vedno prenašati sovraštvo malega števila zavednih in velikega števila nezavednih na-sprotnikov. Ohraniti hočemo zaupanje dosedanjega zavednega proletarijata in pridobiti zaupanje ti-stega števila nezavednega delavstva, ki vsled ne-razumevanja razmer, v katerih je prisiljeno živeti, pod bestijalnim pritiskom činiteljev današnjega dru-žabnega zistema, blati po krivičnem stranko, ka-tere edini greh je ta, da ga hoče dovesti do res-ničnega življenja.

Strasti živalskega značaja, ki so v preteklih volitvah dospele do vrhunca absurdne nesmiselnosti, so se polegale naravnim potom, čim je ponehal

vpliv momenta na nizki nívó politične psihologije, ki gloda kakor črv v življenju slovenskega naroda. Različni interesi dveh odločno si nasprotujočih raz-redov ostanejo i v nadalje, razmerje med tema dvema razredoma ostane, kakor pred volitvami, nespremenjeno in niti na misel nam ne pride, da si stranke, ki bodo zastopale enega teh dveh in-teresov, ne bodo stale še v nadaljnjem nasprotstvu kakor so bile dosedaj. Kaj šele, da bi menili, da si stranke, zastopnice razreda imovitejših slojev, ne bodo združile in združeno se oprijemale v s a-ke g a s r e d s t v a, da škodujejo zastopnici de-lavnega ljudstva, ne v svrhu narodnega proVspeha, ne v svrhu ljudskega blaga, temveč v svrhu oja-čenja moči slovenskega kapitalizma, v razvijanje, katerega bodo hotele prisiliti delavstvo, kakor se je izrekel odličen naprednjak — da odneha od svojih zahtev, da odneha od pravične zahteve po življenju, ka-tero naj bi žrtvovali v proVspéh narodnega kapitalizma.

V to svrhu pričenjajo slovenske narodne stranke reformirati svoje programe ter preminjati taktiko napram delavstvu. Meščanstvo samo na Slovenskem ni tako močno, da bi moglo tvoriti močno poli-tično skupino, s katero bi z vladno podporo uve-ljavljala svoja stremjenja, zato pa lazijo okoli nezavednega delavstva, slepeč ga z narodnimi fra-zami ter vabeč ga na narodne limanice. In lahke duše se vjamejo nanje, kakor muha na med. Toda vzlic temu, da ima narodnjaški predsodek med slovenskim delavstvom še toliko privlačne sile, vzlic temu, da ga bodo narodnjaki izrabljali z vsemi si-lami v že omenjene svrhe, mora ostati jugoslo-vanska socialna demokracija popolnoma gluha za lepe, a neodkritosrčne nasvete narodnih strank, ki bi tudi med nas rade zasejale narodni boj, da bi ga zopet izkoriščale v svoje namene. Dosledna do zadnjega trenutka ne sme prezreti niti točke svo-jega programa, niti minimalnega odstavka svojega dosedanjega narodnega stalšča, ter z osveženo

energijo se postaviti na delo. To bo najboljši dokaz, da se naša stranka po zadnjih volitvah ne čuti niti najmanje poražena; s tem dokažemo, da smo stranka, ki si ni postavila programov v zabavo, da ne hrepenimo po simpatijah narodnjakov, da zavračamo take nenaravne simpatije, da nočemo biti in živeti kot politični mrtvec, temveč, da smo in hočemo ostati i v nadalje čisti, kristalizirani izraz teženj zavednega proletarijata, katerega ho-čemo dovesti do popolne zmage nad današnjimi zatiranci in obrekovalci.

J. Regent.

Nekaj volilne statistike.

Glavne volitve so končane po vsej Avstriji. Sicer uradni podatki o številu oddanih glasov niso še od povsod znani, vendar je splošen pregled po volilni statistiki že mogoč.

Najveselejši pojav iz volilne statistike je to, da je bila udeležba za Avstrijo izredno velika. Za časa kurijalnega parlamenta je bilo zanimanje vo-lilstva za volitve jako hladno. Demokratizacija dr-žave je storila temu nezanimanju, tej politični pa-sivnosti in apatičnosti konec. In če bi druge kul-turne zasluge splošna in enaka volilna pravica ne imela, kot da je prebudila iz političnega spanja široke mase in jih politizirala, je ta dosti velika. S to prebuditvijo ljudstva pa je uresničen tudi kontrolni princip, ki je jedro demokratizma, in vo-lilci bodo gledali odslej poslancem natančno pod roke in si ga dobro ogledali, preden bodo oddali zanj svoj glas.

Pri zadnjih volitvah je znašala volilna ude-ležba v Dalmaciji 4 odstotke, na Vorarlberškem 22 odstotkov, v Galiciji 24 odstotkov, na Štajer-skem in Koroškem 25 odstotkov. Vzrok tej izredno pičli udeležbi je bil indirektni način volitev potom t. zv. volilnih mož, ki je veljal v teh deželah. Sedaj izimši Dalmacijo, (kjer opozicijskih volilcev kratkomalo niso pustili na volišče), ni dežele, ki bi izkazovala manj kot šestdesetodstotno udeležbo.

PODLISTEK.

„Zadruga“.

Kako čudna, toda v ciljih in namerah svojih nadvse pravična so pota božje previdnosti, nam kaže zgodovina študentovskega literarnega društva, ki so ga imenovali „Zadruga“ in ki je uživalo naj-večjo svojo čast in slavo natanko pred desetimi leti.

Od drugih podobnih društev se je razlikovala „Zadruga“ že po tej čednosti, da je dosegla visoko starost; praznovala je desetletnico in morda tudi petnajstletnico — o njenem bolehanju in njeni smrti ne vem veliko. Nadalje pa jo je odlikovalo tudi posebno čudežno naključje, da se je bilo na-teplo vanjo skoro vse, kar je bilo ob tistih časih v ljubljanski gimnaziji za delo sposobnih in resnih mladičev. In tretja čudna reč je ta, da „Zadruga“ ob njeni zlati dobi šolske oblasti nje nikoli niso za-lezle, ali pa je niso marale zalezovati.

To s tremi velikimi čednostmi blagoslovljeno društvo se je ukvarjalo v svoji prvi dobi večinoma z lepo literaturo. Šele polagoma smo začeli spo-znavati, da so poleg pesmi, novele in drame tudi še druge važne reči na svetu: spoznavali smo po-lagoma to, česar šola še dandanašnji ne spoznava n ne pripoznava — da nam je predvsem potreba

pouka o živem življenju tiste dobe, v kateri stojimo. Značilno je na priliko, da smo takrat, sredi zad-njega decenja preteklega stoletja, vedeli o soci-alizmu toliko kakor nič. Šola nam ni dala za spo-znavanje življenja in družabnih razmer nobenih pripomočkov, ker je po svojem sedanjem ustroju skoro edinole zato na svetu, da prikriva mladini resnico življenja; slovensko časopisje, ki nam je bilo na razpolago, pa je bilo tako pusto in prazno, kakor je še dandanes.

Za literaturo je najprej zalezla v društvo ta-kratna omledna slovenska politika. To so bili tisti solzavi časi, ko so vsi časopisi z brezprimerno za-bitostjo in hinavščino pridigovali bratovsko slogo ter so naposled res toliko dosegli, da je postal ton ljubljanskih listov za nekaj časa ne toliko re-sen, kolikor kisle-limonaden, da se je «narodna stranka» za eno leto poklerikalila in da se je po-rodilo strašilo «Slovenskega lista».

Takrat so govorili poleg «Edinosti» tudi še drugi ljudje in drugi papirji o «bratomornem boju»; tudi mi, nebolgljenci smo govorili o njem. Mene tisti boj ni posebno bolet; v svojo sramoto po-vem, da me je celo kratkočasil. Ampak enega greha mu ne odpustim: pokvaril je eno izmed najlepših Kettejevih pesmi.

V pesmi «Na blejskem otoku» prihajajo oblo-ženi ljudje prosit blejsko Marijo tolažbe in milo-sti; polednji pride ljubljanski študent, ki ji (v pi-

votnem konceptu) razloži svoje nadižge ter jo prosi polnega mošnjčka. Nenadoma pa je posegel vmes «bratomorni boj», rahločutni Kette se je udal — in zdaj nadleguje ta ubogi lačni študent usmiljeno Marijo, da naj se sprijaznita brata sovražnika! Ta greh imajo na vesti: «Edinost», shod zaupni-kov z l. 1894. in dr. Gregorič . . .

Izmed članov nekdanje „Zadruga“ jih stoji zdaj že precejšnja vrsta v javnem življenju. A njih najlepša vrsta leži pod zemljo. Kolikor jaz vem, jih je umrlo za jetiko petero, med njimi največja talenta Dragotin Kette in Murn-Alek-sandrov; ostali trije: Šuklje, Škrjanec in Majar-on so bili blage duše; Škrjanec se je zadnja svoja leta udal nekemu zmedenemu sanjarstvu; Majaron, najzgodnje umrli izmed vseh, pa je že gimnazijec pisal čudnolepo prozo. Nič drugega nego blaga božja previdnost se razodeva v tej prezgodnji žetvi; kam bi jih pač bil zanesel vihar, te ljudi? Zakaj pošteni so bili in brez zla . . .

Ampak ne samo v usodi umrlih, tudi v usodi živih ljudi se razodeva božja previdnost. Med ustanovniki „Zadruga“ je bil agilen in prebrisan človek, ki je vedel vse in nič, bil danes v tej, jutri v oni stranki: človek, ustvarjen za dobo bratomornega boja in slogaških solzá. Danes je „Slovenčev“ reporter in se piše za Štefeta . . .

Bilo je v „Zadrugi“ tudi nekaj štafaže, sča-soma je je bilo zmirom več. Fantje tiste sorte so

V deželah, kjer je uvedena volilna dolžnost, na Nizjeavstrijskem, Gornjeavstrijskem, Solnograškem, Vorarlberskem, Moravskem in Šleziji, je znašala volilna udeležba celo do 96 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Poučen v tem oziru je naslednji pregled:

	Približno število volilnih upravičencev	Oddanih glasov	V odstotkih
Galicija	1.450.000	1.232.700	85
Česko	1.360.000	1.093.700	80
Nizja Avstrija	670.000	617.000	92
Morava	510.000	470.000	92
Štajersko	310.000	219.000	70
Tirolsko	198.000	152.000	77
Gor. Avstrija	196.000	171.000	89
Bukovina	165.000	114.000	69
Dalmacija	146.000	70.000	48
Šlezija	126.000	121.000	96
Kranjsko	113.000	71.000	63
Istra	93.000	56.800	61
Koroško	77.000	55.000	71
Goriško	57.000	41.500	72
Solnograško	43.000	39.700	92
Trst	40.000	28.500	71
Vorarlbersko	38.000	34.800	91
V vsej državi	5.592.000	4.588.200	82

Zanimivo je, če primerjamo volilno udeležbo zadnjih volitev z ono leta 1901 iz splošne kurije. Izjemi Kranjske, Trsta, Nizje Avstrije in večja mesta je veljala povsod posredna volitev:

	Volilna udeležba 1901	V odstotkih
Galicija	33	85
Česko	42	80
Nizja Avstrija	63	92
Morava	23	92
Štajersko	33	70
Tirolsko	25	77
Gor. Avstrija	31	89
Bukovina	13	69
Dalmacija	4	48
Šlezija	22	96
Kranjsko	57	63
Istra	37	61
Koroško	25	71
Goriško	23	72
Solnograško	41	92
Trst	54	71
Vorarlbersko	22	91

Kranjsko je imelo že pred šestimi leti direktne volitve, zato je prirastek v volilni udeležbi razmeroma neznaten. Najbolj je napredovala volilna udeležba tam, kjer je uvedena volilna dolžnost, pa tudi tam, kjer so nadomestili indirektno volitve z direktnimi. Po vsej Avstriji se je pomnožila volilna udeležba od l. 1901 za 162 odstotkov.

Za socialno-demokratske kandidate je bilo oddanih 1.038.316 glasov, t. j. 23 odstotkov vseh oddanih glasov. In če bi veljal proporcni sistem, bi pripadlo socialno-demokratski stranki od 516 mandatov ne 85, temveč 118.

molčali, bili so večji del samo v nadlego, kadar je bilo premalo stolov, so stali, od sebe niso dali nikoli nobene fige in so sploh igrali ulogo zapisnikarjevega namestnika na slabo obiskanem shodu. Eden izmed teh se piše za Benkoviča in je bil zdaj izvoljen za državnega poslanca na programu klerikalne stranke...

Posebna vrsta ljudi v „Zadrugi“ so bili tisti krvavosolzni pesniki, ki jih je bil Bog ustvaril samo rajnemu Ketteju in moji malenkosti v razvedrilo. Kadar so predavali, je bil velik praznik, zakaj predavanju je sledila ocena, za katero so se oglašali tisti, ki so imeli največ humorja. Eden izmed tistih kratkočasnožalostnih pesnikov, tolikokratna žrtev Kettejevega humorja, piše še dandanes pod imenom Silvin Sardenko in bo pisal še dolgo in bo še dolgo češčen in slaven...

Tako je poplačal Bog ponižne in skromne ljudi! Vse huje je življenje tistih, ki so bili v svoji mladosti prešerni in glasni, tistih, ki niso dozoreli spoznanju, da je vsa učenost minljiva in vse pismarstvo pohujšljivo. Kako se je tebi godilo, dr. A. Dermota? Kod romaš ti, romar — poet, Oton Zupančič? In povej, kako je s teboj, prijatelj

Ivan Cankar?

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitujte „Rdeči Prapor“!

Politični odsevi.

Politične pravice uradnikov. Z masreglovanjem treh finančnih uradnikov se je vlada izpostavila preteči nevarnosti prve dni parlamentarnega zasedanja. Iz strahu pred velikanskim protestnim shodom je finančni minister ponovil svoje opravičevanje, češ, da se je discipliniranje uradnikov izvršilo ne iz političnih nagibov, ker so nastopili kot protikandidatje proti krščansko-socialnim veličinam. Temveč iz službenih ozirov, ker se niso pokoravali disciplini, in da je bila premestitev že davno sklenjena stvar, ki se je le z ozirom na kandidate uradnikov odgodila. To opravičevanje pa je pravzaprav najhujša obtožba. Vlada je vedela, da z masreglovanjem pred volitvami uradnikom le koristi, in za to je stvar zavlekla; na drugi strani pa je počakala izid volitev in gotovo je, da bi bila discipliniranje v slučaju izvolitve zavrgla v koš, kar lepo osvetljuje to uradniško politiko vlade. — Protestni shod v Hietzingu je sklenil proti masreglovanju odločen protest, zahteval uvedbo službene pragmatike in modernega disciplinarnega reda in postopanja ter izrekel ogorčenje nad maševanjem krščansko-socialne stranke, ki je na ta način plačala političnega nasprotnika. Socialno-demokratski poslanec se je izrekel, da bo zastavila socialno-demokratska stranka v drž. zboru vse moči v varstvo političnih pravic državnih uradnikov.

Angleška sodba o ločitvi Avstro-Ogrskega. Na Angleškem je izšla brošura „Bodočnost Avstrije“, v kateri se avtor peča z avstro-ogrsko monarhijo, ki trpi na narodni in politični vrednosti. Po njegovem mnenju pomenja ločitev veliko nevarnost za državo, zlasti za Ogrsko, katerim bi zadala udarec, težak kot poraz v vojni. Madjari bodo po ločitvi brez armade, ki jo upravljajo Avstrijci, brez generalnega štaba i. t. d. Prva skrb Ogrske bode, da si ustvari svojo armado. Avstrija si z vzajemnimi koncesijami trozvezi zagotovi svojo neodvisnost. Ogrsko pa bode neprestano obujalo slast sosedov. Rumunija bode gledala poželjivim očesom na svoje rojake, Srbija na Banat, Bosno in Hercegovino. Bulgarsko pomoč si bodeta obe državi kupili s prepustitvijo Macedonije. Ta kombinacija bi bila zelo nevarna, ker vse te tri države spravijo na noge do 700.000 mož. Druga nevarnost pa so Hrvatje; s tem, da pade avstro-ogrška nagodba z l. 1867, pade tudi ogrsko-hrvatska nagodba z l. 1868. Ali ustvari Avstrija na jugu državo, ki bi vsebovala tudi Hrvatsko? Ali ne bodo zagrebški nacionalisti dosegli spojitve Bosne in Hercegovine s svojim kraljestvom. Cela vrsta okolnosti govori, da Ogrska kot samostalna država nima obstanka. Če eže je tudi narodnostno vprašanje na Ogrskem, ki ga madjarski šovinisti trdovratno zakrivajo. Po 40 madjarizacijskih letih je še nad 40 odstotkov prebivalstva, ki ne razumejo madjarščine. Vzrodila se je med Rumuni in Slovaki inteligenca in na sedmograškem rumunščina bolj in bolj ovira madjarščino. Z uvedbo splošne volilne pravice se narodnosti le še okrepe in odvzamejo politični monopol madjarskemu plemenu. Poleg tega bi samostojnost s svojo armado, diplomatskim zborom, mornarico, carinskimi mejami v daljavi 1200 km zahtevali od Ogrske, ki je vrhu tega izročena avstrijski tarifni politiki na milost in nemilost, neznosne finančne žrtve.

Antimilitarizem francoske buržoazije. Francoska vlada kot organ francoske buržoazije vodi ostuden boj proti strokovni organizaciji in socializmu, in si pri tem početju pokriva obraz s patriotično masko. Sindikalisti in socialisti da so neprijatelji domovine, ker so antimilitaristi in sovražniki armade, tako izvajajo ti patentirani domoljubi. Sodrug Paul Lafargue je temeljito posvetil domoljubju buržoazije v „L'Humanite“. Tam dokazuje, da ni bilo večjih sovražnikov armade kot buržoazija, ki je bila primorana osebno služiti militarizmu. Taka ni bila in ni samo francoska buržoazija, temveč buržoazija vseh narod in dob. Buržoazija je imela vsikdar velik odpor proti vojaški službi in uteči tej službi je smatrala za glavno dolžnost svojega razreda. V Angliji in Zedinjenih državah, kjer se vojaki najemajo, ne zaide ni eden buržuaz v armado. In v Franciji za časa cesarstva so bežali meščani pred vojaščino in raje so plačevali po 1500 frankov za namestnika. Vprašajmo gg. Clemenceauja, Ribota, Millevoya, Drumonta, Fallieresa, Loubeta, Carnota, Faura, Grevyja, Thiersa, Gambetto, Rocheforta in druge domoljube, ki so bili ob francosko-nemški vojni l. 1870 v vojaških letih, v katerih polkih so izvrševali svojo vojaško dolžnost. Odgovor se glasi: „V polku domoljubnih desertarjev ko je bilo po vojni treba kopirati nemško vojaško organizacijo, ki jo je pruska aristokracija vsilila nemški buržoaziji, so bili najbolj kričavi antimilitaristi. V

času cesarstva je vojaška služba trajala sedem let. To jih ni bolelo, saj so se službi umikali in militarizmu so služili le delavci in kmetje. Ko so pa po nastali premembi morali militarizmu služiti tudi buržuazijci in seminaristi, so zagnali hruseč krik, češ, da je militarizem šola brutalnosti in posurovelosti. Buržuazijski pisatelji so se odvrčali od militarizma s kopami knjig, v katerih so risali vojaške uredbe z ostrimi besedami kot infamijo. Vojni ministri, v skrbeh za čast armade, so jih pošiljali na zatožno klop, toda buržuazijski porotniki so jih oproščali, dasi so tako navdušeno in strastno izpovedali svoj antimilitarizem. Buržuazijski antimilitarizem je rodil sadove. Sinovom buržoazije je bila znižana službena doba na pet, tri, dve ali končno na eno leto. Buržoazija je prejela izjemne koncesije in zdaj izvršuje militaristično in domoljubno obrt. Religija pokorščine prihaja z mode in zdaj dela buržoazija v nadomestilo iz domovine in vojaškega prapora religijo. — Tako je povsod in osebne ter davčne žrtve militarizmu prinaša v prvi vrsti delavstvo in kmečki stan; v to svrhu treba ljudstva brez prestanka odkrivati dobičkanosno domoljubje buržoazije.

Sodrug zaupniki

ki imajo bloke za dnevnik, se opozarjajo, da se najkasneje do vštetega 3. junija zglaste v upravništvu „Rdečega Prapora“.

Zunanje organizacije, sodruge in zaupnike, ki še niso odračunali za dnevnik, se naproša, naj to store v najkrajšem času.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Dopisi.

Iz Sv. Križa pri Trstu. Svetokriški župnik ima posebno slast za napade na delavstvo in socializem. Doslej smo ga puščali v syetem miru, ker smo menili, da se bode tega brezmislnega in nespodobnega napadanja sam naveličal in preobjedel. Toda varali smo se. Danes mu stavljamo sledeče vprašanje: Ali so prižnice za to postavljene, da se z njih grmi proti socializmu in da se napada delavstvo, ali za to, da se uči in oznanja nauk Krista Nazarenskega? Če napravlja g. Furlan iz cerkve sramotilnico delavstva, kaj se potem čudi, da delavci mimo cerkve grede ne snemajo svojih klobukov. In če v svoji agitaciji obrekujete socialno demokracijo, da hoče uničiti vero? kaj čudnega, da gine med ljudstvom spoštovanje do Vas?

Domače stvari.

Pitt in Palmerston. „Slov. Narod“ primerja v svoji vijoličasti ponižnosti majhne slovenske liberalce velikemu Pittu in če odštejemo Pittu bogate politične talente, ki jih je vodilnim možem liberalne stranke bog v svoji pravičnosti sam odštel, primerna ni ravno slaba. Pitt in kranjski kongeniji njegovi so se, uvažuje praktične okolnosti po izgledu zarjavelih devic, na stara leta pokonservativili in postali pobožni. Naši liberalci Pitta v tem celo presegajo, kajti stavimo kaj, da se angleški državnik ni nikdar trgal za čast, da bi za procesijo nosil nebo in cerkvena bandera. In še druga lastnost je Pittu in liberalcem skupna: delovanje teh in onega je kroval nevspeh, ki je na Pitta celo tako močno vplival, da je vsled nevspeha nenadoma umrl. — Velikodušno odpusčamo „Sl. N.“ tudi pomoto, po kateri bi med Pitta in Palmerstona po nerodnosti zasejal seme razdora, kajti Pitt in Palmerston sta se po priliki tako sovražila, kakor sta ljubila Tizian in — Katarina II. — Toda ironijo na stran! „Slov. Narod“ govori v svoji ulogi o dostojni pisavi, s kakršno je paradiral v volilnem boju proti socialni demokraciji. Resnica je in priznavamo radi, da se je „Slov. Narod“ poboljšal v toliko, da nasproti nam ni rabil več tistih psovk, da nas ni zmerjal, kakor je počenjal še nedavno, in kakor je zmerjal v tem volilnem boju klerikalce. Toda v drugem oziru je pa bil „Slov. Narod“ jako nedostojen tudi proti nam v zadnji volilni dobi. In sicer je bil nespodobnejši, nego kdaj poprej! Ako bi nas bil Sl. Narod psoval in zmerjal, bi nas ne bilo niti bolelo. Rekli bi bili: Prijatelj, psuješ, zato nimaš prav! — Toda „Slov. Narod“ je lagal in nas dolžil nečastnih dejanj. In to je ponavljal vkljub temu, da smo mu takoj bili za petami in razkrinkali njegovo laž. In tako drzno čelo je imel, da je prav v zadnjem trenutku pred volitvami, v tistem trenutku, ko je vodstvo liberalne stranke za glasove socialistov bežalo in prosjalo, še vedno prihajal s staro, že pobito lažjo in jo pogreval in razglašal za resnico. V tem se je „Slov. Narod“ jako nevrednega izkaza uloge Pitta, ki si jo je tako laskavo nadel v člankih, ko je obračunal nekoliko z nami. Zato moremo reči le, da če je narod ponosen na so-

cialno demokracijo, mu mi tega komplimenta vračati ne moremo! Edini pogoj mu stavimo: odloži naj v političnem boju orožje laži in sumnjčenja — potem bomo morda tudi mi našli marsikaj skupnega proti skupnemu nasprotniku — klerikalizmu. Dokler pa «Slov. Narod» ne odloži orožja laži, sodi v isto vrsto, kamor rubriciramo vso slovensko reakcijo sploh.

Niso klerikalci! «Klerikalci nismo, nimamo nikakega opravila s klerikalizmom, kdor nas zmerja s klerikalci, je obrekovalec!» Tako je kričal klerikalni dr. Krek, tako je ječljal za njim njegov hlapec Kregar. In komaj je en sam klerik — trnovski župnik — odpovedal službo neklerikalni Sl. L. S., so prepadeni in ogorčeni: «Kaj, klerik, pa ni z nami? Kako more biti klerik, pa ni član naše neklerikalne stranke?» — Pameten človek je bil že prej na čistem s to neklerikalno družino, ampak dobro je le, da se je očitno razodela sama. Popolnoma naravno se ji zdi, da je vsak klerik njen brezpogojni privrženec, vsaka cerkev njen lokal za shode, vsaka prižnica njena tribuna, vsaka spovednica njen agitacijski lokal. Iz kakih razlogov je odpovedal Vrhovnik svoj lokal, to vedi Bog; ampak poučljivo je, da se zdi Slovenski Ljudski Stranki ta odpoved velika krivica in nepoštenost. Zakaj ona ni klerikalna! —

Že lažejo! Kdor daleč ne vidi, blizu pade! Klerikalna stranka na Slovenskem je dosegla velik uspeh s svojimi ponarejenimi političnimi bankovci. Ampak uspeh je uspeh; budalo ne vpraša, kaj si bil včeraj in kaj boš jutri... Mnogo ljudi je bilo zadnje tedne in mesece v strahovitih zadregah, dvomih in bolečinah. Steli so na gumbih suknje, gledali so v zvezde, poslušali so kukavico, hodili so tudi k ciganki, da jim meče karte: ali bo zmagal Šustersi, ali ne bo zmagal? Ali bo zavladal talar od — vzhoda do zahoda slovenske domovine, ali ne bo zavladal? Ob teh časih ni bilo spraviti iz mnogo inteligentnih, pametnih, značajnih in poštenih ljudi nobene razločne besede. Če si jih vprašal o vremenu, so odgovarjali: «Lepo bo, če ne bo dežja!» Če si jih vprašal o ženski, so rekli: «Če ni lepa, pa še bo!» In njih poglavitne besede so bile: sicer, drugače in ampak!... Pa je prišel štirinajsti maj, pa je prišel triindvajseti! In takoj so stresli z glavo, namršili so obrvi ter so postali strahovito odločni. Ljudje, ki so prej pljuvali ne samo pred kaplanom, temveč tudi pred mežnarjem in ministrantom, so se ljudskostranskih korakov napotili naravnost v politični farovž... Vsi cunjasti priveski, črvivi pricepki in trhli odpadki so našli svojo pot — vrgli so svojo «svobodomiselnost» tja, odkoder so jo vzeli, svojega «intelekt» pa jim ni bilo posebno težko zatajiti. Zdaj lazijo v politični farovž, lezlo jih bo zmirom več; ampak kako bodo prilezli ven, kako bo takrat, ko jim bo mraz in jih bo strah? Koristna pa je vsekakor ta čedna in čednostna ločitev duhov! —

Misijon v Šenklažu si je omislil Bonaventura ljubljanski. Ker si je izbral za referente s prižnice Volberta, Kolba in Abela, nas je interesiralo, kaj «vleče» pravzaprav na referate teh mož. Poslušali smo — in spoznali smo, da ti referati rimskih jezikov niso nič posebno temeljiti. Razprave to niso, apologija to ni; govori to niso. Kaj pa? Stroj so. Jezuitski referenti pripovedujejo anekdote, prikrojene in usum delphini. Ali se z anekdotami kaj dokazuje in dokaze? Prav malo, ali pa nič! Zaradi anekdote so govorniki a la Abel & Co slavni po celi Avstriji!... Nam je to le dokaz, da so ostali katoliški referentje s prižnic prav slabi govorniki, če so že najslavnejši samo Anekdoten-erzähler!

Kako sodijo po deželi o pisavi «Slovenskega Naroda». Iz Zagorja [Č. M.] smo sprejeli: Zdi se mi potrebno, že zaradi našega volilnega okraja izpregovoriti o zadnjih člankih «Slov. Naroda», v katerih se zopet prav hinavsko prilizuje socialnim demokratom, hkrati pa jih grdo obrekuje. «Slov. Narod» bi bil mnogo bolj pravičen, če bi pisal, da njegovi pristasi ležejo v klerikalni tabori, kakor če pripovedujejo, da bodo delali skupno s socialnimi demokrati. Taki fletni družbi, ki je zbrana okoli «Slov. Naroda», se za skupno delo lepo zahvaljujemo, ker bi vso slovensko socialno-demokratsko stranko doletelo to, kar smo dosegli pri zadnji volitvi v litjskem volilnem okraju. V Zagorju je narodnjakov, da jih zadesča ravno za dve gostilniški mizi; od teh jih je nekaj oddalo prazne glasovnice, drugi pa so volili razne osebe. Litija je znano liberalno gnezdece, gospodje pa so sli glasovat za klerikalca Povšeta. V Šmartnem je dobil naš kandidat en cel glas, čeravno je ves trg «liberalen»; ne le da so glasovali za Povšeta, temveč še celo agitirali so zanj famozni šmartinski liberalci. V Bostanju, v St. Janžu pa so nam liberalci, ki stoje v vodstvu stranke, odpovedali zadnji hip prostore za zborovanje. In ta stranka naj deluje skupno s socialnimi demokrati? Čudim se, da so delavci, ki se pristevajo soc.-dem. stranki, verjeli b a j k a m i n p r i p o v e d k a m tega nedostojnega in lažnjivega lista. Ali je bilo mar dostojno in resnično pisarjenje «Slovenskega Naroda», da je prejel «Rdeči Prapor» od «Zida Adlerja», pettisoč kron, da so dobili italijanski socialisti 20.000 kron od vlade, da so sklenili Adler, Schwegel in Šustersi za jugoslovansko socialno-demokratsko stranko volilni

kompromis. Ali je bilo spodobno, da so pristasi liberalne stranke hodili tik pred volitvami s falzifikovanimi telegrami dunajskega socialno-demokratskega vodstva? — Naloga socialno-demokratske stranke, če hoče da se ji pri prihodnji državnozborni volitvi ne zgodi to, kar se ji je zgodilo sedaj v Ljubljani, je očitno ta, da hodi samostojna pota, in da se bojuje tako proti liberalni, kakor klerikalni stranki. Proti poslednji zagadelj, ker je nevarna vsemu slovenskemu narodu, proti prvi zato, ker nam je na poti in nas v boju proti klerikalizmu s svojo talmi-naprednostjo le ovira; nevarna nam sicer liberalna stranka ni, saj po deželi ne, kjer liberalci zatajujejo, preden jih človek dvakrat vpraša, trikrat svojo stranko — in ljudje, ki se boje priznati, da so liberalci, nam niso nevarni. Ljubljanskim socialnim demokratom pa bodi povedano, da naj si zasnujejo resno ulično organizacijo, in prepričan sem, da pri prihodnjih državnozbornih volitvah ne bo Ljubljana to, kar je bila sedaj.

Še enkrat trnovska procesija. Naša ironična notica o tej procesiji je zadela v živo. Odmeva ni sicer našla v «Slovenskem Narodu», glasilo našega liberalstva — saj je bilo celo v Narodovi dotični notici o tej procesiji čutiti precej ironije in zasmejanja — pač pa med udeleženci procesije in med njihovimi brezpogojnimi občudovalci. K tej stvari bi imeli dostaviti samo še to: če slovenski naprednjaki ne čutijo, kako smešna je bila ta njihova demonstrativna procesija, pa jim ni pomoči. Kogar je pripravil politični boj ob vso razsodnost, s tem se ni prerekal. Če hočejo slovenski liberalci še nadalje tavati in omahovati, je to njihova stvar. Povemo jim pa, da se bo ta dvoličnost maščevala nad njimi samimi, in ne nam socialistom v škodo. Ze sedanost, še bolj pa bližnja prihodnost, bo zahtevala celega človeka — naprednjaka, ne pa liberalno-klerikalnega hermafrodita. Toliko na adresu slovenskih liberalcev! G. Vrhovnika, trnovskega župnika, imamo za preveč poštenega in spoštovanega vrednega moža, da bi ga hoteli količkaj mešati v to sramotno početje. Mi in mislimo tudi on, loči politiko od vere!

Vrhovnika. Gospod Franc Jurca nam piše, da on ni izrazil željo, naj se delavcem zabrani čitanje časopisov i. t. d. Resnici na ljubo konstatiramo da se je tako izrazil g. Josip Jurca.

Nepricakovano posledico zakona o ločitvi cerkve od države na Francoskem je našla pred nekaj dnevi antisemitsko-klerikalna «Libre Parole». Člankar dokazuje v tem listu, da je omenjeni ločitveni zakon tudi eden izmed vzrokov viničarske krize, katera je zadela zadnji čas južno Francijo. Pravi: Nekoliko številk jasno dokazuje, kako veliko škodo je ona postava povzročila viničarjem. Stotisoč menihov in nun je odšlo v prognanstvo; pijejo pivo na Angleškem in v Belgiji, vino na Laškem in Španskem. Stotisoč oseb, če denemo za osebo 1 liter na dan, napravi na leto 36½ mil. l. Petdesettisoč francoskih fajmoštrov je prišlo v ubožneje razmere; zato kupujejo manj vina. Iz tega razloga viničarji izgubljajo najmanj 2 hl na leto za eno osebo, t. j. skupaj 10 mil. litrov. Splošno se preračunjava, da se vsled tega, ker so bile izgnane kongregacije in ker se je ločila država od cerkve, na Francoskem izpije za 102 mil. hl manj vina nego prej.

Socialisti!

Ne recite, da imamo šest let časa do prihodnjih volitev! Nihče ne ve danes, koliko življenja je prisojeno parlamentu. Delati je treba, kakor da so nove volitve že pred durmi.

Snujte povsod organizacije! Učvrstite obstoječe organizacije!

Skrbite za svoje časopise, da se razširijo in poglobe naše ideje!

Vse sodruge, ki imajo dobro voljo, pomagati nam pri delu, prosimo, naj nam pošljejo svoje naslove.

Strokovni pregled.

Strokovni shod vipavskih zidarjev. V nedeljo 26. t. m. bil je zaupni shod zidarjev ajdovskega okraja na Vipavskem. Shoda se je udeležilo lepo število zidarjev. Shod je otvoril zid. mojster Ivan Vouk iz Dobravlj ter dal besedo soodr. V. Kermolju iz Trsta, kateri je pojasnil pravila splošne zveze zidarjev v Avstriji, pomen in namen organizacije. Zidarji so pazljivo poslušali ter po končanem govoru si izbrali pripravljalni odbor, kateri naj stopi v dogovor z zvezo, da ista ustanovi tukaj podruž-

nico. obenem naj pa pretresa, bi li bilo dobro, da si ustanove krajevno podjetniško organizacijo. Začetek je napravljen. delavstvo se je začelo gibati in premišljevati svoje stanje, zavedati se svoje moči. Tako je završil prvi strokovni shod zidarskega delavstva na Vipavskem. V enakem smislu morale bi se tudi druge stroke, tam nahajajoče se, združiti, kakor čevljarji, mizarji. Kaj pa žagarji, kaj pa tovarniški delavci v Ajdovščini — ne bi bilo dobro, da se združite ter izboljšate svoje revno stanje.

Simon Gregorčičeva javna čitalnica v Ljubljani se otvori ta teden.

Prostori so v Vegovih ulicah št. 2, v pritličju na levo.

Najnovejše vesti.

Lvov, 1. junija. Izvoljen je Moracsewski, 86. socialno-demokratski poslanec.

Lvov, 2. junija. V Drohobyazu je izvoljen maloruski socialni demokrat Wityk; ker so tudi gališke volitve končane, je število dunajske socialno-demokratske frakcije dopolnjeno in znaša: 87.

Dunaj, 1. junija. Nemški klerikalci iz Gorenje Avstrije, Štajerskega in Solnograškega so sklenili priklopiti se krščansko-socialni skupini, ki bo štela okroglo 90 članov. V gospodarskih stvareh si pridružujejo konservativci proste roke.

Lvov, 1. junija. Po objavi volilnega izida v Tarnopolu je maloruska množica napadla dom poljskega šolskega društva, s katerega je vihrala poljska narodna zastava.

Černovci, 3. junija. Štirje rumunski poslanci so sklenili ustanoviti samostojen rumunski klub, ki se bo politično naslanjal bržčas na nemške agrarce. Klubu pristopi skoro gotovo kot peti tudi Onciul.

Budimpešta, 2. junija. Weckerle je označil proti nekaterim poslancem vest, da je cesar ustvaril junktim medustavnimi garancijami in splošno volilno pravico, kot izmišljeno. — Ogrsko časopisje presoja politični položaj skrajno pesimistično.

Pensa, 3. maja. Gojenec tukajšnjega semenišča je umoril ravnatelja.

Magdeburg, 2. junija. Potopil se je parnik «Apulia» in z njo 14 ljudi, med njimi kapitan.

Monakovo, 2. junija. Najpomembnejša izprememba v sestavi bavarskega dež. zbora je prirastek socialno-demokratskih poslancev od 12 na 20. Centrum ima 99 (doslej 102), socialni demokrati, 20 (doslej 12) liberalni blok 44 (doslej 43). Župnik Grandinger, ki je proti skofovski volji kandidiral na liberalnem programu, je na veliko jezo klerikalcev, izvoljen z veliko večino.

Belgrad, 3. junija. Bivši berlinski poslanik Vučić obdrži svoj mandat v skupščini. Vlada upa, da pregovori mlade radikale, da v prihodni seziji prenehajo z obstrukcijo.

Pariz, 1. maja. Ministrski svet je sklenil, da se prepeljejo ostanki pisatelja Zola v Pantheon v prvi polovici junija.

Madrid, 2. junija. Ministrski predsednik Maura je izjavil, da vlada ni kriva na odsotnosti liberalcev iz parlamenta in da pričakuje sodelovanje liberalne stranke v zakonodaji.

Peterburg, 2. junija. Car je sprejel predsednika dume, Golovina, v avdienci. Pred njim je bila pri carju deputacija desnice.

Peterburg, 2. junija. Sveti sinod je sklenil, da se uvede proti duhovnikom, ki na povelje sinoda niso izstopili iz revolucionarnih dumskih frakcij, kazenska preiskava.

Peterburg, 2. junija. Roparji so napadli filijalo državne banke, zaprli osobe in občinstvo v poseben stranski lokal in odnesli 4000 rubljev. Enega storilca so na cesti prejeli.

Santiago de Chile, 2. junija. Ministrska kriza traja že dober mesec. Predsednik je sklical vzlje temu kongres, ki bo najbrž zahteval, da se izda papirni denar v znesku 60 milijonov pezov.

Hong Kong, 2. junija. Upor v Kvantungu se je razširil na vso provinco. Mandarinji skušajo zatreti slednjo vest o upor.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Razglas.

Načelnistvo okrajne bolniške blagajne v Zagorju naznanja vsem članom in delodajalcem, da se bodo nove volitve delegatov in zastopnikov za dobo dveh let vršile za Zagorje in okolico dne 2. junija t. l. od 9.—11. ure za člane, od 11.—12. ure dopoldne za delodajalce v gostilni gospoda Antona Jana v Zagorju.

Za Litijo in okolico, kakor za sodni okraj Višnja gora se vrše volitve dne 4. junija t. l., in sicer od 9.—10. ure dopoldan za člane in od 10.—11. ure za delodajalce v gostilni gospoda pl. Wurzbacha v Litiji.

Delavci iz Zagorja in okolice volijo 32 delegatov, delodajalci pa 10 zastopnikov.

Delavci iz Litije in okolice in iz sodnega okraja volijo skupaj 10 delegatov in delodajalci pa 10 zastopnikov.

Zagorje, dne 22. majnika 1907.

M. Čobal
načelnik.

Pravkar je izšla brošura:

SPOLNE BOLEZNI

Ljudstvu v pouk in svarilo napisal

dr. I. Demšar

špecialist za kožne bolezni.

Cena 45 vin., za 10 iztisov 4 K franko
Pošilja se samo, ako se z naročilom
obenem vpošlje dotični znesek.

Organizacije, sodrugi, pozor!

V proslavo splošne in enake volilne
prave je izvrševalni odbor založil krasne

umetniške razglednice

v barvotisku.

Cena	50 izvedom	3 K 25 v
"	100 "	5 " 75 "
"	500 "	23 " 75 "
"	1000 "	40 " — "

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnistvu „Rdečega
Prapora“ proti plačilu, oz. pošt. povzetju.

Sodrugi, sezite pridno po teh razglednicah!

Vsaka posredstva in posrednik je kaznivo.
Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim
zaklepom 5 K.

4 52—51

Thierryevo centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam,
vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka
K 3-60. Razpošilja se le proti po-
vzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta po-
vsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih
pisem zastoj in franko.

Kaj hočejo socialni demokracije

ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za poli-
tično življenje, je, da se seznani s težnjami
in zahtevami socialne demokracije. Cena
brošuri, ki obsega tudi narodnostni pro-
gram avstrijske socialne demokracije

4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDEČEGA PRAPORA“.

Naročajte edino slovensko revijo

Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za
četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnistvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapisnikov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: Nekaj kulturnih
zavodov slovenskih, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: Prešernov
spomenik, obsejajo 48 strani, z lepim
ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer
franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja,
predavanje g. dr. Ivana Prijatelja ob odkritju
Prešernovega spomenika v Ljubljani, po
40 vin. pri upravnistvu „Naših Zapisnikov“
v Ljubljani.

1. S. Machar: Magdalena, povest v verzih; po-
slovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: Občina in socializem, 70 vin.

P. Muhalek: Iz nižin življenja, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:

Program socialne demokracije, po 4 vin.,
po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po
pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje pop st
po dogovoru.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10
v se dobiva
v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta;
Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra
cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg;
Sešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg;
Kleinstejn, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, šte-
vilka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Zidovske
ulice 1. — **Kranj:** Karol Florian, knjigarna. —
Jesenice: Jakob Mesar št. 101. — **Trst:** Lav-
renčič, Piazza Caserma. — **Trst Rojano:** Močnik,
tobakarna — **Gorizia:** Krebelj Peter, Kapucinske
ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — **Reka:** Ri-
cardo Camera, Corso 16.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno
potrebno vsakemu delavcu in vsakomur,
ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski
list, ki ne bi smel manjkati
v nobenem bralnem društvu ali čitalnici
ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do naj-
modernejših oblik. Ker je bogato založena z modernimi tiskalnimi in okrasnimi ter
opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja
dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje,
cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake,
opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne
knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste,
vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu
in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano
izborna pivo v sodnih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.